

ชื่อเรื่อง	แบบจำลองการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำ กรณีศึกษา: ลุ่มน้ำเชิงเขาห้วยโจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายรัตนะ บุลประเสริฐ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรการเกษตร และสิ่งแวดล้อม
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย มิ่งธิพล

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลอง เพื่อการประเมินกลุ่มชั้นของแหล่ง
ท่องเที่ยวตามช่วงของโอกาสทางด้านนันทนาการและประเมินศักยภาพของการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยมีพื้นที่ลุ่มน้ำเชิงเขาห้วยโจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
พื้นที่ 17.96 ตารางกิโลเมตร เป็นกรณีศึกษา

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่วิเคราะห์จากข้อมูลดาวเทียม Land sat TM7 ร่วมกับ
ภาพถ่ายทางอากาศ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป PC Erdas Imagine 8.x และ PC Arc View 3.x สร้าง
ฐานระบบฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ และความสัมพันธ์ของข้อมูลคุณลักษณะด้วยระบบภูมิสารสนเทศ
เพื่อวิเคราะห์ฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบ เนื้อหา การแจกแจงความถี่ คำนวณค่า
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์
สำหรับสร้างแบบจำลองเชิงพื้นที่ที่มีผลของการสร้างแบบจำลองสามารถแบ่งได้ 2 แบบจำลอง คือ

แบบจำลองที่ 1 เพื่อการประเมินกลุ่มชั้นของแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงของโอกาส
ทางด้านนันทนาการ มี 3 ปัจจัย ได้แก่ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ระดับการควบคุม
นักท่องเที่ยว ระดับการควบคุมการใช้ประโยชน์ และผลกระทบกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมของ
นักท่องเที่ยว สามารถกำหนดพื้นที่ตามกลุ่มชั้นของแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงของโอกาสทางด้าน
นันทนาการ ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพื้นที่สันโคข 50.9% (ค่าพิสัย 4.21-5.00) รองลงมาคือ กลุ่ม
พื้นที่ธรรมชาติที่พัฒนา 27% (ค่าพิสัย 1.80-2.60) กลุ่มพื้นที่กึ่งสันโคขระดับที่ 2 17.2% (ค่าพิสัย
3.14-4.19) และกลุ่มพื้นที่กึ่งสันโคขระดับที่ 1 4.7% (ค่าพิสัย 2.61-4.3.13) ตามลำดับ

แบบจำลองที่ 2 ประเมินระดับศักยภาพพื้นที่ของการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ลักษณะทางธรรมชาติ คุณทริยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และ วัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ประเมินได้ 5 ระดับ พื้นที่ลุ่มน้ำมีศักยภาพของปัจจัยทางธรรมชาติศักยภาพระดับที่ 2 ระดับศักยภาพน้อยไม่เหมาะสมที่จะพัฒนา ปัจจัยด้านคุณทริยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพระดับที่ 1 ไม่มีศักยภาพในการพัฒนา ด้านวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ศักยภาพระดับที่ 2 ระดับ คะแนน 1.90 คะแนน (ศักยภาพของพื้นที่อยู่ในระดับที่น้อยมาก)

จากการผลการสร้างแบบจำลองทั้ง 2 แบบ ผลปรากฏว่า แบบจำลองที่ 1 ที่มีความเหมาะสมที่จะใช้ประเมินการจัดกลุ่มชั้นความเหมาะสมพื้นที่ในระดับลุ่มน้ำ สามารถประเมินความเหมาะสมของพื้นที่ลุ่มน้ำเชิงเขาห้วยโจ้ได้ 2 รูปแบบ คือ กลุ่มพื้นที่สันโคขพื้นที่ด้านคอนบนและพื้นที่แบบกลุ่มพื้นที่ธรรมชาติที่พัฒนาในคอนล่าง ส่วนแบบจำลองที่ 2 มีความเหมาะสมสำหรับประเมินระดับศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำ แบบมีส่วนร่วมของชุมชน และลักษณะเอกลักษณ์ทางธรรมชาติ ประเมินศักยภาพของพื้นที่ลุ่มน้ำเชิงเขาห้วยโจ้อยู่ระดับที่มี ศักยภาพน้อยไม่เหมาะสมที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ แต่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเฉพาะเป็นจุดในพื้นที่บางส่วนเท่านั้น

Title	Watershed Potential Modeling for Eco-Tourism Development Case Study: Huai Jo Low-Hill Watershed Chiang Mai Basin
Author	Mr. Rattana Boonprasert
Degree of	Master of Science in Agricultural Resource and Environmental Management
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Orathai Mingtipol

ABSTRACT

The main objectives of this research were to build a model for assessing tourism group levels based on recreation opportunities and to evaluate the potentials for eco-tourism development of Huai Jo low-hill watershed area in Sansai district, Chiang Mai province. The case study area consisted of 17.96 sq. km. of the watershed area.

Site data analysis utilized the information provided by the Land sat TM7 satellite together with aerial photography using software packages of PC ERDAS Imagine 8.x and PC Arc View 3.x which produced a spatial database system and relationship of basic geographic data. The geographic information system was then used to analyze all data for frequency distribution, percentages, means, coefficient and correlation values in order to build a site model.

As a result of the study, two models were built, as follow:

1. Model 1 was designed to assess the classes of eco-tourism sites based on recreation opportunities where three factors, namely: traveling to eco-tourism sites; tourist management; and control of benefits and impacts of inappropriate activities of tourists, were used to identify four tourism sites. These included a primitive site (50.9%) followed by naturally-developed natural (27.0%), semi-primitive class II (17.2%) and semi-primitive class I (4.7%).

2. Model 2 was produced to evaluate the site potentials for eco-tourism development. Likewise, it considered three factors such as natural characteristics of the site, scenery, and community culture and participation using five evaluation levels: 1 = no capability; 2 = low capability and not qualified for development; 3 = medium capability; 4 = high capability; and, 5 = extremely high capability and qualified to for development. Results of the study showed that Huai Jo watershed area had level 2 capability in natural characteristics which meant that it was not qualified for natural development; level 1 in scenery which indicated it had no potentials for development, and, level 2 in community culture and participation. Over-all score was 1.90 indicating that the Huai Jo watershed area has very low level for eco-tourism.

Further results of the study showed that Model 1 which was appropriate for assessing site management, was able to evaluate the suitability of Huai Jo watershed in 2 types, e.g. primitive class in the upper area and naturally-developed site in the lower area. As for Model 2, it was appropriate for evaluating the capability level for site potentials towards eco-tourism development through community participation and natural sites, which showed that Huai Jo watershed area had low potentials and was not suitable for eco-tourism development although it had medium potentials for eco-tourism development but only in some site points.